

התורה היא דברי משה

בס"ד גליון מד' פרשת דברים ה'תשע"ט

גליון שבועי לחניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

דשרתי קרבתי

מאמר בפנימיות הפרשה, משרשי הדברים עד לעובדא ולמעשה

~ תוכחה של 'ריח טוב' ~

ג. אחד עשר יום: לדברי הרמב"ן, מתחיל בזה לספר על סדר הליכתם ממצרים עד המקום שבו עמדו בעת התוכחה. ולדברי רש"י, הוא חלק מהתוכחה, שבסך הכל יש דרך של אחד עשר יום ממצרים ועד ארץ ישראל, והם נאלצו לעשות אותה בארכעים שנה.

ד. זמן התוכחה: בדברי רש"י מובאר כמה טעמים מדוע יש תועלת דווקא בתוכחה שקודם המיתה, וכן עשה יעקב אבינו ושמואל הנביא. וצריך ביאור מה מועיל התוכחה כעת, הלא אין זה הזמן שבו נעשה, וגם לא אותם אנשים.

ביאור הפנימיות

משנה תורה

משה רבינו הוא רעיא מהימנא – הרועה הנאמן של עם ישראל, והוא כולל בתוכו כל נשמות ישראל. ובמשך כל ימיו, מסר נפשו עבור עם ישראל, מתוך רחמנות ונאמנות – להביאם אל מקומם האמתי, ואל הטוב הנצחי.

בתחילה הוציא אותנו ממצרים, ואחר כך נתן לנו את התורה, וגם דאג לכל צרכינו – שיהיה לנו מן ובאר וענן וכל טוב, ובכל פעם שהיה נפילה או קטרוג – מסר נפשו לפעול רחמים וסליחה, שלא יהיה כליה או עונש ח"ו. ומסירות נפש זו הייתה כפשוטה – שהיה מוכן למחות את שמו על כך, וגם באמת נענש בעצמו בעבורנו, ונגזר עליו שלא ייכנס לארץ.

וכרועה נאמן, אינו מוכן להסתלק מן העולם – קודם שידאג עבורנו. ולכן ביקש מהשם יתברך שימנה איש על העדה. ולא די בזה, אלא סמוך להסתלקותו מסר בידנו משנה תורה, שבו לקח את כל התורה שקבלנו, והעביר לנו אותה באופן שיתקבל על לבנו, ויהיה לנו חשק ובה לקיימה. ב'משנה תורה' זו, מסר לנו לא רק את התורה, אלא גם כביכול אותו בעצמו יחד עם התורה, אותו יחד עם הרחמנות והמסירות שלו.

והאופן שבו עשה זאת – הוא על ידי תוכחה, ורק לאחר התוכחה התחיל לבאר את התורה למעשה. כי רק על ידי תוכחה, יהיה לנו כלים לקבל אותה, וכפי שיתבאר.

תוכחה – לטוב ולמוטב

תוכחה – מצד אחד היא מוכרחת, כי אין שום אדם בעולם שיעשה שום דבר בלי תוכחה. לולא שהיה אדם מוכיח את עצמו, או מקבל תוכחה מסביבתו – לא היה עושה כלום, וספק אם היה הולך על רגליו. האדם הוא יצור חברתי, שעושה דברים רק מחמת הסביבה, ולכן הוא מוכרח לתוכחה.

ויש לנו על כך מצוה 'הוכח תוכיח את עמיתך', שנכלל בזה חובה להוכיח זה את זה, וגם כמוזן להוכיח כל אחד את עצמו. ובעיקר מוטל החובה הזאת על גדולי ישראל, שיש להם אחריות על הכלל, וצריכים להוכיח אותם, ולהעמידם על האמת.

חומש דברים הוא 'משנה תורה', ונאמר מפי משה בעצמו. בסדר זה לא נאמרו למשה מצוות חדשות, אלא רק חזר על המצוות שכבר נאמרו – חלקם כדי להוסיף פרטים שלא נזכרו קודם, וחלקם רק כדי להזהיר עליהם כמה פעמים. ויש גם כמה מצוות שלא נאמרו כלל קודם לכן – ולא משום שלא נאמרו למשה אלא שמשנה רבינו המתין מלאמרם עד למשנה תורה (ע"פ דברי הרמב"ן).

'משנה תורה' הוא בפשטות קצת יותר נמוך מהתורה, כמו 'משנה למלך' שהוא קצת פחות מהמלך. וזאת משום שיש חילוק בין מה שנאמר מפי המלך בעצמו למה שנאמר מפי שלוחו. אבל בספרים מובאר שמשנה תורה נבזה יותר מהתורה, דווקא משום שנאמרו מפי משה בעצמו. וכי בכדי לבאר לנו התורה באר היטב, ולחקוק אותה בנו, הוצרך להאיר הארה גדולה לפי מדרגת משה, והוא בחינה של פנימיות התורה. ולכן גם נאמר בלשון של 'מעשה' ולא בלשון של 'ציווי'.

והנה, עיקר הסדר מתחיל מפרשת ואתחנן שבו חוזר לספר מעמד הר סיני ועשרת הדברות, וממשיך מתוך כך לדבר על כל מצוות התורה. אבל קודם לכן יש את פרשת דברים, שהוא 'הקדמה' למה שרוצה לומר להם. ובהקדמה זו יש דברי תוכחה, ברמז ובפירושו. ועניין זה הוא סוגיא חשובה מאד – ללמוד מהי תוכחה של צדיקים, באיזה אופן עושים אותה, ומה התועלת ממנה, וכפי שיתבאר.

הקישויות

- א. 'אלה הדברים אשר דבר משה' – לא נתבאר מה הם הדברים שדיבר.
- ב. 'במדבר, בערבה, מול סוף, בין פארן ובין תופל, ולבן וחצרות ודי זהב' – כל כך הרבה סימנים על 'המקום' שבו דיבר עמהם, יותר ממה שמפרטים על מיצרי השדה, וכל כך לשום מה.
- ג. 'אחד עשר יום מהורב, דרך הר שעיר, עד קדש ברנע' – פסוק זה לכאורה אין לו פשר.

- ד. מדוע החליט להוכיח אותם, ואם כן, מדוע דווקא כעת, בפרט שאלו ששמעו את התוכחה אינם אלו שעשו את המעשים שעליהם הוא מוכיח אותם.
- ה. מה התכלית של 'משנה תורה', ובמה הוא מתייחד משאר חלקי התורה.

ביאור הפשט

- א. **אלה הדברים:** הרמב"ן מבאר ש'אלה הדברים' מתייחס לפרשת ואתחנן, ששם מתחיל לבאר סדר קבלת התורה וכל המצוות. אלא שקודם לכן הוסיף להם 'הקדמה', שהיא התוכחה של פרשת דברים.
- ב. **פירוט המקומות:** מתוך התמיהה הזאת, למדו חז"ל שלא נתכוון לספר היכן היה המקום, אלא להוכיח אותם על כל מה שהיה במקומות הללו. ולא רצה להוכיח בפירוט אלא ברמז, ולכן אמר זאת באופן הזה.

אבל, עד כמה שגדולה מעלת התוכחה – כך גדולה סכנתה, כי אין לך דבר ששובר אדם האדם כמו תוכחה. ואם התוכחה שוברת אותו – לא רק שאינה גורמת לו להיות טוב, ואינה מקדמת אותו אל התכלית, אלא אדרבה, מפילה אותו יותר עד שיכול לאבד גם את הטוב שכבר היה לו.

ולכן, יחד עם המצוה 'הוכח תוכיח' – יש אזהרה ו'לא תשא עליו הטא', שלא לעשות זאת באופן שיגרום לו צער, ויכול להביא אותו עוד יותר לידי הטא. נמצא אם כן, שיש כאן משקל דק, בין תוכחה מחויבת, שמרוממת את האדם, לבין תוכחה אסורה, שמפילה ושוברת אותו.

ריח טוב וריח רע

וביותר עומק. יש שני מערכות שאדם פועל על פיהם. מערכת אחת – הם הידיעות, והמערכת השנית – היא ההרגשה. המערכת הראשונה הם הידיעות, שאדם לומד ויודע מה טוב ומה רע, מה נכון לעשות וממה צריך להיזהר ולהתרחק, ועל פי זה הוא מבין כיצד עליו לנהוג, אם הוא רוצה לנהוג נכון.

והמערכת השניה – היא ההרגשה. כלומר, לפי מה שאדם מרגיש את עצמו, האם הוא טוב או רע וכמה הוא שוה, לפי זה הוא מחליט איך להתנהג, ולפי זה יש לו כוחות לטוב או למוטב. מי שמרגיש את עצמו צדיק, יהיה לו השק לעשות את מה שצריך לעשות, גם אם זה קשה, כי הוא רוצה להמשיך להרגיש טוב. ואם יהיה לו נסיונות ליפול ברע, יהיה לו כח להתגבר.

ולחיפך, מי שמרגיש עצמו רע, לא יהיה לו השק להתאמץ לעשות טוב, כי ממילא אינו מרגיש שהוא טוב. ואם יהיו לו נסיונות, בנקל יכול ליפול בהם, כי ממילא הוא רואה עצמו כרשע, ואם כן מה יתן ומה יוסיף אם יפול עוד קצת.

נמצא, שיותר ממה שפועל האדם על פי ידיעותיו – הוא פועל על פי הרגשותיו. אם יש לו 'ריח טוב' – דהיינו הרגשה שהוא טוב, אזי יש משמעות לכל הידיעות שלו, כי כיון שרוצה להתנהג כראוי – חשוב שידע מה טוב ומה לא. אבל אם יש לו 'ריח רע' – דהיינו הרגשה של דחייה וריחוק, לא יועילו כל הידיעות, כי הוא שבור בלבו, ואין בו כח ורצון לקיים את ידיעותיו.

וכל זה נפקא מינה בעיקר לגבי התוכחה. כי האדם בעצמו, גם אם יש בו רע – הוא בדרך כלל מתעלם ממנו, וממשיך להרגיש טוב. ולכן, גם דוחף עצמו לעשות עוד טוב. ואם יבוא מישוה ויוכיח אותו באופן שיעורר בו עוד יותר את הריח הטוב – הוא יקבל עוד יותר כוחות להוסיף טוב, אבל אם יוכיחו אותו באופן שיעורר בו את הרע, וממילא יגרום לו לריח רע – להרגיש את הלכלוך שבו, הוא יאבד את הכח שיש בו לעשות טוב.

דין או תוכחה

אמנם לכאורה הוא בלתי נמנע, כי איך אפשר להוכיח אדם בלי להעמיד אותו על טעותו. ואם מעמידים אותו על טעותו – כהכרה מעוררים את הרע שבו, וממילא מעוררים בו ריח רע. ואם כן, נפל פיתא בבירא.

אלא שיש להבין, מפני מה נקרא העניין הזה בשם 'תוכחה', ולכאורה היה ראוי לקרוא לזה 'מענה' 'התעוררות' 'דחיפה' וכדומה. ובאמת בדברי הו"ל יש שתי לשונות 'אוי לנו מיום הדין', אוי לנו מיום **התוכחה**. 'דין' ו'תוכחה' הם שני דרכים – 'דין', הוא טענה: מדוע עשית כך וכך. ו'תוכחה' הוא חמור יותר, כי גם אם יש לו תשובה על הדין, אבל אם 'מוכיחים' לו מיניה וביה שאינו צודק, אין לו מה להשיב.

וכמו שהיה אצל יוסף ואחיו. שאחר דבריו של יהודה, שהתחנן בפניו על בנימין ואמר לו 'איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי, פן אראה ברע אשר ימצא את אבי' – אמר להם יוסף 'אני יוסף, העוד אבי חי', כאומר: האם גם כשמכרתם אותי, השבתם על אבי. ולא יכלו אחד לעמוד בפני תוכחתו. ואפשר עוד להרחיב בזה, אך הרעיון מובן.

מקומו של אדם

וכאן נמצא הפתח לתוכחה ראויה. כי אמנם הדרך הפשוטה לעורר אדם, הוא לבוא אליו בדין וטענה: מדוע אתה נוהג כך וכך, והרי האמת היא לא כך.

ואפשר עוד יותר לבוא אליו בהוכחה, שהרי אתה בעצמך בדברים אחרים נוהג כך וכך, ואם כן מדוע כאן אתה לא נוהג כך – וזהו תוכחה שאינה ראויה.

אבל אפשר להשתמש באותו כלי של 'תוכחה' להיפך ממש. דהיינו: במקום לבוא אליו בדין וטענה, צריך להוכיח לו כמה הוא טוב, שהרי בעניינים אלו ואלו הוא ממש טוב. ואם כן, אינו שייך לרע. וגם כלפי הרע שיש לו, צריך 'להוכיח' לו שזה בכלל לא שייך אליו, כי זה נגרם רק כתוצאה ממצב פלוני, או מקום אלמוני וכדומה, ולא מחמת עצמו.

כלומר, פעולת התוכחה הראויה – צריך להיות כלול משני דברים כאחד; כלפי הרע – צריך להוכיח לו שהרע אינו שייך אליו. וכלפי הטוב – צריך להוכיח לו שהוא שייך אל הטוב. ועל ידי שני הדברים האלו כאחד, עוזב אותו הריח הרע, ומתעורר בו הריח הטוב, והוא מתמלא רצון והשק לעזוב את הרע ולהתנדב בטוב.

וזה כוונת המשנה 'אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו', כלומר, אי אפשר לדון אדם על 'מעשיו' מבלי להתחשב ב'מקום' שלו – כלומר במצב הסביבתי שבו הוא שרוי, והנסיונות המיוחדים שיש לו. כי כל מעשיו הם תוצאה של המקום שלו, ואם אין יודעים מה המקום שלו – איך אפשר לדון אותו ולהוכיח אותו.

תוכחה של משה

וזה היה התוכחה של משה. הוא סיפר להם על כל הרע שעשו – אבל במקום לספר על המעשים שעשו, הוא סיפר על המקומות שבהם נעשו המעשים האלו. כאומר: אכן, נעשו דברים אלו ואלו, אבל זה לא שייך עליכם, אלא מחמת המקומות שהייתם שם. ואם כן, אין אתם שייכים לאותו רע.

ולא די בזה. כי מניין שבאמת הם לא שייכים אל הרע, אלא רק היה מחמת המקום. ולכן הוסיף ואמר להם 'נרדי נתן ריחו', וכמאמר הו"ל (שבת פח) 'עזב לא נאמר אלא נתן', כלומר, היה לו לומר 'נרדי עזב ריחו', שאבדו את הריח הטוב שהיה להם בקבלת התורה, והוא לא אמר כן אלא 'נתן', ובכך אמר להם 'עדיין הביכותיה גבן', אני הייתי למעלה ואני יודע שעדיין הוא אוהב אתכם ומחבב אתכם. ואיך זה ייתכן, הרי עשו רע, כהכרה אם כן שהרע אינו שייך אליהם אלא רק נדבק בהם בטעות, וכמו שאמרו הו"ל 'לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה'.

נמצא שבדבריו הוכיח להם שני דברים – שהם שייכים אל הטוב, ושאינם שייכים אל הרע. ושניהם יחד זו היא התוכחה הראויה, שנותנת כח לאדם לצאת מתוך הרע ולהתנדב בטוב.

סיפורי מעשיות

ובכדי שהתוכחה תתקבל – יש עוד שני דברים שנצרכים לכך. האחד – לתת לאדם בחירה ואימון. כלומר, לא לעמוד מעליו ולתת הוראות, וגם לעקוב אם הוא עושה אותם. אלא לומר לו את האמת באופן שנותן לו את ההרגשה וההבנה, שסומכים עליו שהוא יעשה את זה.

ולכן, עיקר התוכחה של הצדיקים הוא סמוך להסתלקותם, כאומרים: אני לא יראה אם אתה עושה את זה או לא, אלא אני סומך עליך שבוודאי תעשה את זה. וזה מחזק את הטוב שבאדם, שמאמין שאכן יש בכוחו לעשות זאת.

והשני – לעשות את התוכחה באופן של מעשה. כלומר, לא לדבר בפירוש עשית כך או כך. אלא לספר לו השתלשלות הדברים, כשבתוך המעשה מובן ממילא מה עשה, ומה היה התוצאה של זה. וגם מה היה קורה אם לא היה עושה כך. ובאופן כזה, יש הרבה יותר מוכנות באדם לקבל את התוכחה.

ולכן משה רבינו הוכיח אותם בדרך של מעשה, שזה כל סדר פרשת דברים – סיפור המעשה של דור המדבר, כשבתוך הדברים מובן מה התכוון להוכיח, וכמו שמפרש רש"י לאורך הפרשה איך שבכל דבר מתכוון לרמוז להם עוד תוכחה.

ולכן נאמר 'אלה הדברים אשר דיבר משה' – ולא נאמר מה אמר. כי לא אמר בפירוש, אלא אלה הם הדברים שעלו מתוך סיפור המעשה שסיפר להם.

התורה הנלמדת: ליקוטי מוהר"ן, חלק א' תורה ה'

הערת מערכת: במדור זה 'נלך' עם כל תורה תקופה קצרה עד שנצטרף לחבורת 'תמימי דרך' העולמית האוהזים כעת בתורה מ' וקי"ב

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

ודי זהב

שהיה לו בן הרחיצו וסכו והאכילו והשקהו ותלה לו כים על צוארו והושיבו על פתח של זונות מה יעשה אותו הבן שלא יהמא'.

נמצא שבעניין זה אף שהיה תוכחה לישראל, נרמז בזה ג"כ בחי' לימוד זכות על ישראל כלפי השי"ת, ועל פי דברי רבינו ז"ל במאמר זה יש לבאר שהיה כאן בחי' הלכשת התפילה במאמר כדי שלא יבינו המקטרגים, וע"כ רמז משה רבינו את תפילתו באופן כזה, וייתכן עוד שגם התוכחה ברמז היא בחי' זו של הלכשה כדי שלא יקטרגו המקטרגים וכי עניין זה אינו רק בתפילה וכמובן לכאן מסוף המאמר.

הערות וביאורים ||| פניני הערות וביאורים לפי סדר מהלך התורה

המחלוקת שבין הצדיקים הוא בשביל נסיון

כלל העניין, שעניין המחלוקת שבין הצדיקים הוא כדי שיהיה נסיון למו שאינו ראוי שיתרחק עי"ז, ע"י שרואה את המחלוקת שבין הצדיקים, ומי שעומד בנסיון ואינו מתרחק עי"ז, רק יודע שזה שהוא רואה ושומע את המחלוקת, זה מחמת הפגם שלו, והיינו בשני בחינות, הן בבחינה זו שאם היה מוזכר לא היה שומע כלל עניין של מחלוקת אלא היה יודע ומאמין בשלימות שאלו ואלו דא"ה, והן שהמטרה של המחלוקת היא בשביל לגרום לו נסיון, כדי שכשיתגבר על הנסיון זה עצמו יהיה הזכות שלו להתקרב לצדיקים, כי מי שהומא ופוגם יש עליו קטרוג גדול שלא יוכל להתקרב לצדיקים, וע"כ מוכרח שיהיה לו הנסיון הזה שכביכול מרחיקים אותו וכפי שמאריך מוהרנ"ת, וכשהוא מתגבר ואינו משים ליבו לזה רק מתעקש שהוא רוצה בכל זאת להתקרב להשי"ת, זה עצמו תיקונו, וזה מה שנותן לו את הזכות לקבל מאור הצדיקים.

גם העקמומית שבלב הוא בחי' מחלוקת

וכפי שמבואר בלשון מוהרנ"ת עניין זה נכון הן כלפי המחלוקת שבין הצדיקים, שזה נסיון לאדם להתרחק מהצדיקים, והן כלפי כל העקמומיות שבלב שכ"ז הוא ג"כ בחי' מחלוקת ואף שרשו נמשך מבחי' מחלוקת שבין הצדיקים כמבואר בליקו"מ סי' סב וכפי שמביא מוהרנ"ת בתוך דבריו, שכל זה הוא בשביל שיהיה לאדם נסיון של התרחקות, ע"י שהוא רואה עצמו רחוק כל כך, ואעפ"כ הוא מתעקש להתקרב להשי"ת ואינו מייאש עצמו בשום אופן, זה עצמו עיקר תיקונו, ועיקר מה שיוצר לו את הכלי לזכות להתקרב להשי"ת (בחי' המתקת הגזר דין, כי התגברות ההסתרה והעקמומית הנ"ל הוא בחי' הגזר דין, וכשאדם מתעקש לעשות מה שכוחו זה בחי' ההלכשה, כי אין המקטרגים מקטרגים ע"ז מחמת שזה נראה בעיניהם שאין כאן כלל עבודת ה', אבל באמת זה עצמו עיקר המתקת הגזר דין).

דייקא מהח' של החמין עושים מצה קדושה

ועל פי זה מבואר לכאן שזהו עניין שבירת הח' של החמין, כי דייקא מתוך התגברות החמין בעצמו, מבין האדם שמונה בזה עניין של התקרבות, ובזה הוא עושה מהחמין מצה, כי הוא שובר את ההסתרה עצמה, שהוא בחי' התגברות הימות המה, והוא שובר את הח' הזה בעצמו, ומגלה את האמת לאמיתה שבאמת אין כאן כלל הסתרה ומחלוקת, אדרבא יש כאן קדושת מצה שהוא בחי' גילוי אלקותו יתברך, ואזו מתגלה שהמצה ומריבה הזה שהוא רואה שזה נראה כביכול כחמין, באמת זה תכלית קדושת המצה, כי בזה הצדקה מגרש סמרין אחרנין שלא יתקרבו למשכנא קדושה ושכולל גם אלו שאין

ראויים להתקרב שבאמת מתרחקים עי"ז, ומחמת זה עצמו אותם המתעקשים להתקרב, זכאים לכך, מחמת שעמדו בנסיון, והן את הסמ"א שמנסה לקטרג ולהרחיק את אלו שפגמו, וע"י המריבה הזאת מסתלקת הסמ"א כי סוברת שבין כה יתרחקו, ובין כה כבר יש כאן מחלוקת, וממילא היא מסתלקת, וכמבואר כע"ז בליקו"מ סי' רמא יעו"ש.

גער חיית קנה

והנה הפסוק גער חיית קנה כפי פשטו הולך על עשיו וישמעאל שהם חיית קנה, ורבינו מפרשו על ענין הח' שצריך לשברו ולעשות מזה ה', ובאמת שניהם עניין אחד ממש, כי כל ההסתרה והימוץ המה וכדומה, הכל בא מקליפת עשיו וישמעאל, וכן מתבאר בדברי מוהרנ"ת וליקוטי הלכות הלכות הזקת קרקעות הלכה ג אות ב' נמצא, שפחשבות זרות הם פחיתת חית קנה וחיית קנה הם עשו וישמעאל, פמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה. ועשו וישמעאל הם הקלפות החופין על ארץ ישראל בגלות הנה שערך וניקתן מפגם הפחית, פגם הפחשבה שנקרא חמין, פחיתת חית קנה הנ"ל, פי שני הפרושים על חית קנה הנ"ל הם אהוד וזה תלוי פזה, פי חית קנה, שהוא קנה החית של חמין, שהוא פחיתת חמין המה, הינו מהשבות זרות, והו בעצמו פחיתת עשו וישמעאל שנקראין חית קנה שניקתם רק משם מפחיתת חמין המה, מפגם הפחשבה, וזה עיקר עבודת האדם לראות את הח' שבתוך הח', כי באמת בכל ההסתרה הזאת והחימות הזה, השי"ת מסתתר ויש כאן שם ה' ויעו"ו בליקו"ה ה' בציעת הפת ה"ג האריך הרבה בעניין שבירת הח' וקדושת הח', שזה בחי' ה' דאברהם שע"ז הכניע את החית, וקנה את מערת המכפלה מבני חת, שכ"ז בחי' תיקון הח', ויעו"ש עוד אריכות, ומובן שם שזה עיקר הנקודה להפוך את הח' לח', ויעו"ו עוד בחל' פסח ה"ח שהאריך מוהרנ"ת בעניין מילה שהיא כיום השמיני שכ"ז הוא בחי' תיקון הח' יעו"ש, ואגב יש לציין דבר הידוש שהלכה זו היא בהלכות פסח הלכה ח', ה' דייקא כי היא בחי' תיקון הח' ודו"ק.

ריבוי הנסיונות וההסתרות הם עצמם דרך התיקון

ועניין זה הוא התחזקות עצומה ונוראה מאוד שיש לאדם לידע שכל ריבוי הנסיונות שמתגבר עליו בכללות ובפרטיות, ולפעמים האדם שואל את עצמו מה יהיה כאן, והרי אין שייך כלל להיכנס אל הקדושה מעוצם ריבוי הנסיונות, אבל באמת דייקא זהו תיקונו, כי כ"ז הוא בחי' התגברות הגזר דין, ואז על האדם לעבוד עבודתו בבחי' הלכשה, היינו בלי מוחין וכלי הצלחה, רק להתחזק הלעשות מה שכוחו, והעיקר להתעקש שלא לעזוב מקומו, ועכ"פ לא לעזוב את הרצון והתפילה, ובאמת עי"ז בעצמו הוא ממתיק את הגזר דין, ועושה

מהחמין מצה, עד שע"ז יזכה בסוף לתכלית הקדושה ולישרות לב שמביאה לידי שמחה.

מה שהצדיקים מגלים תורות שנראים גבוהים הוא עניין זה עצמו

זה מבאר ג"כ מה שהתורות שמוגלים הצדיקים כתוב הרבה פעמים באופן שבחסכתלות ראשנה אדם מרגיש שזה גבוה מדאי בשבילו והוא רחוק מזה מאוד ונפרט בספרי רבינו ז"ל, וכפי שאמרו אנ"ש לרבינו על תורה זו עצמה שזה דיבורים גבוהים מאוד כמוכב בהקדמת ליקוטי תפילות, כי זה עיקר הנסיון של האדם שיראה כאילו זה רחוק ממנו ושזה אותה בחי' הסתרה של המחלוקת שבין הצדיקים, אבל אם יתעקש ויחפש יראה איך כל הגילויים של רבינו ז"ל הם דרכי חיים המחיים ומשיבים את הנפש ומורים לאדם דרכי חיים ועצה בכל רגע ורגע ובכל עניין ועניין ונפרטות במאמר זה כתובים הדברים באופן כזה כאילו הדברים נוגעים רק לצדיקים, כי כ"ז הוא חלק מהסתרה והגזר דין וכנ"ל).

האם בכל מחלוקת הוא אלו ואלו דא"ח

והנה רבינו מבאר שאם האדם מוזכר אינו שומע כלל את המחלוקת שבין הצדיקים, וכפי שמבאר מוהרנ"ת היינו שידוע שאלו ואלו דא"ח, ואינו מתרחק ע"ז, ויש מקום להבין שא"כ משמע שהדברים אמורים רק על מחלוקת שבין הצדיקים השלמים ששייך ע"ז באמת אלו ואלו דא"ח, אבל בוודאי שיש הרבה מחלוקות שמוגיעים מחמת הפגמים של בעלי המחלוקת, ולפעמים מטעים בזה עמהם אף צדיקים וכשרים, וכמו שהיה בכל הדורות עניינים כאלו, כידוע, וא"כ שוב לא מצאנו ידינו ורגלנו ונהרי כפי הידוע כוון בזה רבינו ז"ל ג"כ על מה שהיה עם המיו של מוהרנ"ת שנתרחק מהחסידות מחמת שהיה אצל שני צדיקים ושמע אצל התלמידים שכל אחד פוסל את הקבוצה השנייה לגמרי, ומחמת זה התרחק, ובתורה זו גילה רבינו ז"ל את הדרך איך לא להתרחק ע"ז, והרי אצל התלמידים הנ"ל מסתמא לא היה מדרגא של לו ואלו דא"ח, ומסתמא גם לא היה כלל מחלוקת לשי"ש, ועכ"פ איך ידע האדם שלא להתרחק הרי תמיד יש לו ספק אולי המחלוקת הזו היא לא לשי"ש, שהרי בוודאי יש גם עניין כזה בעולם.

על האדם לא להתמקד בעניין המחלוקת רק בחלב הטוב שמקרבו להשי"ת

אבל נראה לכא' שעיקר נקודת העניין הוא לא להסתכל על חלק המריבה והמחלוקת, אלא על חלק הטוב, כי ברוב דרכי הרוב מהמקרים שאדם מתרחק מצדיקים מסויימים ע"י המחלוקת, אע"פ שבאמת יש נקודה במחלוקת שאינה לשם שמים אצל אנשיהם וכדומה, אבל יש באדם כח "להתעלם" מזה ולא לעשות עסק מנקודת המחלוקת, רק לראות את חלק הטוב שיש כאן שיכול לקרב אותו להשי"ת, ובאופן כזה הוא מחפש בכל דבר ובכל אדם ובכל צדיק ובכל אחד, איך אני יכול לקבל ממנו נקודה שתועיל לי להתקרב להשי"ת, וממילא לא יתרחק כלל מהמחלוקת כי לא יעשה מזה עסק כלל ולא ישים ליבו לזה.

וזה נכון גם בין אנשים שהרבה פעמים מתעורר מחלוקת על כל מיני עניינים, ומחמת זה אנשים מתרחקים אחד מהבירו ואינם יכולים לעשות בעבודת ה' יחד, אבל המבקש אמת יש לו לידע שכל מה שאדם עושה עסק מנקודת המחלוקת הוא מחמת פגם הברית, וכל זה הוא נסיון משמים, כי באמת צריך להתעלם מנקודת המחלוקת והפירוד, ולהתמקד בחלק שיכול לקרב את האדם להשי"ת וזה עניין עדין קצת, אבל הוא יסוד גדול בעבודת ה' להמתכונן.

איון שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין

זה מתוק מאוד במה שהביא רבינו ע"ז את הפסוק "איון שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין", ופירש רבינו תלין לשון תלונה ומריבה, אבל הפי' הפשוט הוא שמי ששומע תוכחת חיים, הוא ילין בקרב חכמים, היינו שילון ביניהם וישאר קרוב אליהם, כי באמת הכל עניין אחד, וזה גופא הכוונה, שמי ששומע את התלונה ומריבה, הוא מתרחק ע"ז, אבל מי שרוצה באמת להתקרב להשי"ת, הוא לא שומע כלל תלונה ומריבה, אדרבא הוא לן ומסתופף בקרב החכמים, ונשאר עמם [באופן שהלינה שהוא לשון מריבה, אצל האדם הזה היא מתפרשת באופן אחד, כך שאצלו אין כאן כאן תלונה ומריבה, והלשון תלין כלפי תלונה ומריבה לא קיימת אצלו כלל ודו"ק].

ה. וְתִדַע, שְׁצַרְיָה לְשַׁתָּה הַגְּבוּרֹת פְּהָקְדִים, שְׂמַאֲלָא דִימִינָא, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים ב): "בְּגִבוּרֹת יִשַׁע יִמִּינֹי" כִּי עָקַר הַתְּגַלּוּת עַל יְדֵי הַחֲסִידִים כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שִׁם ק"ו): "שֵׁב לִימִינִי" וְכֵן צַרְיָה לְשַׁתָּה הָאֲהָבָה עִם הַיְרָאָה בְּדִי שִׁיתְעַבֵּד רְעֵמִים וְזֶה מִסְפָּרָא דִימִינָא, מִחָא הַיְרָאָה בְּכַסְפָּא (תְּקוּן ע) וְזֶה "וַיֵּשֶׁב הַיָּם" (שְׁמוֹת י"ד), הִינֵנו יָם הַחֲכָמָה "לְפָנֹת בְּקָר" דָּא בְּקָר דְּאֲבָרְהָם (עֵיין זֹהר תְּרוּמָה ק"ע): בְּחִינַת: "אֲבָרְהָם אֲהָבִי" (יִשְׁעִיָּהוּ מ"א) "לְאִיתָנוּ" דָּא גְבוּרֹת הִינֵנו בְּחִינַת: "קוֹל רְעֻמָּה בְּגִלְגַּל", וְזֹהוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ח): "מִיָּם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבֹּת אֶת הָאֲהָבָה" כִּי עָקַר הַתְּגַלּוּת עַל יְדֵי הָאֲהָבָה כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "שֵׁב לִימִינִי" וְכֵן וְזֹהוּ פְּרוּשׁ (תְּהִלִּים כ"ט): "אַל הַכְּבוֹד", אֵל דָּא חֲסֵד כְּבוֹד דָּא חֲכָמָה כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (מִשְׁלֵי ג): "כְּבוֹד חַכְמִים יִתְהַלֵּוּ" הַרְעִים דָּא בְּחִינַת רְעֵמִים הִינֵנו הַגְּבוּרֹת בְּחִינַת רְעֵמִים צַרְיָה לְשַׁתָּה עִמָּהּ אֲהָבָה בְּדִי שִׁיתְעַבֵּד מִחָם רְעֵמִים וְתִתְגַּבֵּר עַל אוֹיְבֵיהּ כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "שֵׁב לִימִינִי" וְכוּ'.

ההתחלה היא מיראה אבל המטרה היא לבוא לאהבה

כאן מבאר לכא' את כללות העניין, שמצד אחד, העיקר הוא האהבה, וגם כשמעורר את היראה, המטרה צריכה להיות לבוא ע"ז לאהבה, ומצד שני אי אפשר להתחיל רק ע"י יראה.

והנה בפשטות מובן שזה הולך על הרעמים שהם בחי' יראה, בחי' התגברות, שמוכרחים להתחיל עם זה, כי בתחילה הוא מצב של גזר דין, ואין דרך אחרת רק להתגבר בכח כוחו בכחי' יראה, היינו שמפחד לא להיות קרוב לה, וע"כ אינו מוכן בשום אופן לעזוב את השי"ת, למרות כל ההרחקות וכל ההסתרות ונכפי שנתבאר לעיל שזה בחי' שבירת הח' לעשות מזה ה"ל, שכל זה הוא בחי' הרעמים שהם תיקון היראה, אבל מצד שני, הרצון של האדם צריך להיות לבוא לידי שמחה עצומה ואהבה, ולא להישאר ביראה, היינו בגזר דין ובחסרתה, כי בזה הוא נכנע כביכול לגזר דין וההסתרה, בזה שהוא מתייאש ואינו מחפש לצאת מזה כלל, ועל כן מוכרח האדם לרצות בכל כוחו לבוא לאהבה ושמחה, אבל מצד שני לא להיכחל מהמצב של ההסתרה, החמין, הגזר דין, ולידע שבאמת בזה עצמו מלושב השי"ת, ורק צריך למצוא את המצב שבתוך החמין, את הח' שבתוך הח' וכנ"ל.

גם שני המדרגות של שמחה הם בחינת יראה ואהבה

אמנם באמת עניין זה הולך גם כלפי שני המדרגות של שמחה שנוכר בתחילת המאמר [באות ב], כי זה ג"כ בחי' יראה ואהבה, וכמוכר בדברי מוהרנ"ת [הלכות ספירת העמר הלכה ב אות ו] "כי העובד מיראה נמצא עבודתו תלוי בדרך, כי אין מרגיש התענוג בהמצוה בעצמה רק עבודתו מחמת היראה שמתירא וזה בחינת העובד על מנת לקבל פרס שעבודתו תלוי בשכר עולם הבא שמתירא שלא יאבד השכר הטוב, נמצא, שהעובד על מנת לקבל פרס זה בחינת העובד מיראה, כי העובד מאהבה, שזהו בחינת שלמות הדעת, כי דעת תלוי באהבה, כי מספרא דימינא מהא היורא בכספא ואזי פשעבודתו באהבה ודעת, אזי אין רוצה בשום שךר ואזי עבודתו תלוי בשום דבר רק מחמת אהבה ודבקות ושמחה שמשמח בהמצוה בעצמה ומרגיש התענוג בהמצוה בעצמה ואזי רוצה שום שךר פנ"ל, והיינו שגם בזה ההתחלה הוא דייקא מיראה, היינו בעבודה בשביל שכר עולם הבא, כי אי אפשר לבוא מיד לשלמות הדרגא של השמחה במצוה עצמה, וכפי שנתבאר ג"כ לעיל [באות ב], רק ההתחלה הוא מיראה דייקא, היינו מהשמחה בשכר עולם הבא, וע"ז יכול לבוא לתכלית השמחה במצוה עצמה.

עניינא דינאמא \\\ עניין בין המצרים ותשעה באב על פי תורה זו

בשבילי נברא העולם

הגזר דין, ועי"ז עצמו זוכים לשמחה שזה בחי' הנחמה שאחר תשעה באב שהוא בחי' המתקת הגזר דין, ואז מתגלה השמחה בשלימות.

ג' הפטרות הם ג' התיקונים המבוארים במאמר

ג) וזה בחי' הג' הפטרות שמפטירים בשבתות אלו, שהם דברי, שמעו, וחזון, שזה ג' בחינות בהמתקת הגזר דין, כי המתקת הגזר דין הוא ע"י קול בכח שהוא בחי' רעמים, שזה בחי' דיבור, ועי"ז זוכים לשמיעת הלב, בבחי' והגות ליכי תבונות שהוא ע"י שמיעת הלב (כמבואר באות ג), ואז זוכים לישראל לב שמכיא שמחה שהוא בחי' נבואה (כמבואר באות ב שיש שני בחי' נבואה שהם שני בחי' שמחה בעבודת הכוראן, וזהו ג' ההפטרות הנ"ל, שמתחילים בבחי' דיבור, שזה הפטרת דברי, ואח"כ בחי' תיקון השמיעה, שזה בחי' הפטרת שמעו, ואח"כ זוכים להפטרת חזון שהוא בחי' נבואה שהו בחי' שמחה (אלא שהוא עדיין בבחי' אספריא שאינה מאירה, ואחר ת"ב נמתק לגמרי וזוכי לשלימות השמחה שזה בחי' נחמו נחמו עמיו).

אין אכילות בשבת

ד) ועל כן אין אכילות בשבת, כי בשבת אין שום אחיזת דין, בבחי' וכל דינין מתעברין מינה, וע"כ אי"צ להתאבל כי בשבת נמתקין כל הדינים וזוכים לשלימות השמחה.

א) הנה בימים אלו מתאבלים מאוד על חורבן בית המקדש, כי צריך כל אחד לומר בשבילי נברא העולם, ועל כן צריך כל אחד לראות ולעייין בתיקון העולם כמבואר בתחילת המאמר, ובפרט עניין חורבן בית המקדש שכל אחד צריך לחשוב שזה תלוי בו, וכלשון רבינו ז"ל (ליקוטי מוהר"ן תניינא סימן סז) 'פְּעֵלָה, שְׁהֵשֶׁם יִתְפָּרֵד מִצָּפָה לְשׁוֹב אֵלָינוּ וְלְחֹרֵד וְלִכְנֹת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, רְאוּי לָנוּ שְׂלֵא לְעַכְב, חֵם וְשִׁלּוֹם, בְּנֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, רַק לְהִשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָנוּ. על פן מאד צריך לְחַזֵּר לְקוֹם בְּחֻצוֹת, לְהִיּוֹת מְתַאֲבֵל עַל הַרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, פִּי אוֹלֵי בְּגָלְגוּל הָרֵאשׁוֹן הֵיךְ הוּא הַגֹּרֶם שֶׁיִּתְרַב הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְאִפְלוּ אִם לָאוּ אוֹלֵי הוּא מְעַכֵּב עִתָּה בְּנֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְנִתְקַשֵּׁב נִם עַל פְּאֵלוֹ הוּא גֶרֶם לְהַחְרִיבוֹ. על פן צריך לְחַזֵּר מְאֹד לְקוֹם בְּחֻצוֹת, וְלְהִיּוֹת מְתַאֲבֵל מְאֹד עַל הַרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

קינות הוא בחי' הלבשת התפילה במאמר

ב) והנה עניין האבלות בימים אלו הוא בחי' התגברות הגזר דין, וע"כ א"א להיות בשמחה באתגליא, וע"כ מרכים בקינות בימים אלו ובפרט כתשעה באב, כי הקינות הם בחי' התלבשות התפילה במאמר, כי אין מתפללים בפירוש על בניין בית המקדש, רק מדברים על המצב איך ייתכן שיהיה כן, שזה בחי' איכה שאומרים הרבה, כל זה הוא בחי' הלבשת התפילה במאמר מחמת התגברות

זכורות שיעורים ובתי-כנסת למקורבים!

לפרטים	יום ושעה	מגיד השיעור	נושא השיעור	עיר
0548487317	מקורב!! מלווה מלכה אי"ה	לומדים בחבורה חבורת חניכי הישיבות ב"ב	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	בני ברק
0548496139	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	לומדים בחבורה	ליקוטי הלכות	בני ברק קריית הרצוג
0548496139	בכל ליל שבת מברכים	נושא במרשה	שיעור התחזקות	בני ברק קריית הרצוג
0548517128	יום שני בערב לבתורים	רבנים שונים	התחזקות	בני ברק
0548528387	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	לומדים בחבורה	חבורה ללימוד לקוטי מוהר"ן	בית שמש
רח' מסילת יוסף 34 (מאתורי 'בר כלי')	מלווה מלכה ועוד	תפילות \ שיעורים \ מלווה מלכה ועוד	בית מדרש 'נצח ישראל'	קריית ספר
לייווח על שיעורים ועוד נא להשאיר הודעה בקו חניכי הישיבות - ברסלב, בשלוחה: 72				

עזרו לנו להגדיל את ההפצה!

ע"י תרומה במכשיר 'קהילות' הפשוט: 'עלמא דאורייתא' תרמו וכתבו: עבור 'המקורבים' תזכו למצוות!

השיעורים הקבועים לשבת פרשת דברים ולשבוע פרשת ואתחנן

יום	חודש אב	הדף היומי מסכת תמורה	משנה ברורה עמוד היומי 'דרשו'	ליקוטי מוהר"ן ח"א	ליקוטי הלכות חלק ז	העמוד היומי תיקוני הזוהר
ז	ט	כב	חזרה	עב.	קיא	נא:
א	י	כג	תח, א-ב	עב:	קיב	נב.
ב	יא	כד	תח, ג-ד, א, ט	עג.	קיג	נב:
ג	יב	כה	תט, ב-ד	עג:	קיד	נג.
ד	יג	כו	תט, ה-ו	עד.	קטו	נג:
ה	יד	כז	תט, ז	עד:	קטז	נד.
ו	טו	כח	חזרה	עה.	קיז	נד:
התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העלמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה ט וקיב.						

אתה (לא) לבד!

לא נעים לבכות, וגם לא לראות מישהו בוכה.

אלא אם כן כולם בוכים, ורק אתה לא. ואז, לא נעים 'לא' לבכות.

לכל אחד יש מועקות.

אבל אף אחד לא אוהב לספר עליהם, גם כי אתה נשמע מסכן, גם כי לא נעים לספר, וגם ובעיקר כי זה סתם נמל על הסביבה. ולכן, כולם מסתובבים מחייכים ומחויכים כאילו הכל בסדר, וכאילו משיח כבר הגיע, ואת כל הבעיות והמועקות – מחביאים בפנים.

עולם של פלסטיק. מבחויץ הכל פנטמטי ומושלם, ומתחת לשטיח קן של צרעות. אבל כל אחד משוכנע שזה רק אצלו, וגם מנסה לשכנע את כל העולם שרק אצלו זה 'לא' קיים... ובקיצור, הצגה.

וזה לא בריא, לאף אחד. זה שקוברים את הבעיות וההתמודדויות – לא פותר אותם. וזה בסך הכל הופך אותנו לאנשים מרירים ומתוסכלים, שאפילו לא יכולים להסביר למה. ולא, זה לא חיים, אפילו לא בכאילו.

כל אחד יודע את זה. והיה רוצה לשהר את המטען. למצוא איזה חבר טוב, או מטפל מוצלח – ולפרוק בפניו את כל הכאב והמרירות. ומי שיש לו שכל – יודע שאפשר לעשות את זה בחינם ובכל רגע – בפניה שקטה מול השם יתברך.

אבל זה מרגיש כאילו פעולה משונה וחריגה. כאילו לדבר על כאב, ולבכות על זה – זה כאילו להדליק מנורות, לסמות מהכביש, ולעצור בהנניית הרום. כשאתה עושה את זה, אתה מרגיש כאילו כל העולם ממשיך לנסוע, ורק אתה נשאר מסכן כזה, בצד.

ולכן, לא עושים את זה. אף אחד לא רוצה להיות המסכן היחיד שעומד בצד, ותקוע עם עצמו ועם רכבו. אוהבים להיות חלק מהעניין, ולזרום הלאה עם הכביש, אפילו שהאטמו שלך לא מפסיק לצפצף...

או זהו, שהתמונה פשוט לא נכונה.

בסדר תיקון הצות (של האשכנזים) – ישנם כמה פסוקים, שמופיעים בזה אחר, ומעבירים ביחד מסר עצום. זה מתחיל בפסוק 'קול ברמה נשמע, נהי בכי תמרורים, רהל מכבה על בניה, ממשיך בפסוק 'ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו, שאוג ישאג על נווהו, ומסיים בפסוק 'הן אראלם צעקו הוצה, מלאכי שלום מר יבכיון.'

אתה תופס מה קורה כאן? אתה חושב שאתה מתמודד לבד, ובשביל לפרוק אתה צריך גם לבכות לבד. טעית ובגדול. אתה יודע איזה מקהילה בוכה

אבלות או עצבות

משנכנס אב ממעטין בשמחה.

ומה עם 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד?'

עצבות ואבלות – הם לא פחות מתרתי דטתרי.

עצבות הוא כעס, תסכול, וייאוש. כשאדם אבד משהו, והוא לא חושב שיש סיכוי למצוא אותו – הוא עצבני, כועס ועצוב. במצב הזה הוא לא רוצה שאף אחד ינחם אותו, ההיפך, 'עזוב אותי לנפשי' אין לי כח לכולם.

אבלות הוא געגוע. כשאדם אבד משהו, ואינו מוכן להשלים עם חסרונו, ומחכה לרגע שימצא אותו בחזרה – זהו אבלות. מי שמתאבל – מחפש תנחומים. הוא רוצה שיבואו ויחזקו אותו, שעדיין יש תקווה, ושעדיין יש לך קשר לאותו דבר שאבד.

שמחה הוא הרגע של המציאה. כשאדם מוצא את מה שאבד, או משלים את מה שהיה חסר – הוא שמח. שמחה היא רגע של שלימות, מלאה או חלקית.

אנחנו בגלות. נקודה.

אבדנו את כל מה שאפשר לאבד. בית המקדש נשרף, הקב"ה כביכול ברח. אין לנו אבא, ואין לנו אמא. אין לנו תורה ואין לנו צדיקים. אין ארץ ישראל ואין קדושה. אין כלום – וחבל אפילו לחשוב אחרת.

התגובה הטבעית לכזה מצב הוא 'ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון' – ייאוש מוטלי. זו לא אבדה מסוימת, קטנה או גדולה – אלא מציאות שכל כולה חלל. לא שיש הכל ואבד משהו, אלא צריך לחפש אם בכלל נשאר משהו. התגובה הטבעית ביותר הוא ייאוש ועצבות.

ואת זה אסור לעשות. ירמיהו הנביא ליווה אותנו, ויהזקאל שבר את הכללים וגילה את מראה המרכבה – רק כדי לספר לנו שכולם כאן. הקב"ה כאן, פמליא של מעלה כאן, ואפילו בית המקדש כאן, והראיה, שהכותל המערבי לא נשרף. וכל זה כדי שחלילה לא נתייאש, לא ניפול לעצבות.

או אנחנו עושים להיפך.

אם לא עצבות – אז הכל בסדר, ואם כן, יאללה, בא נשמה; מוזיקה, יין, תזונות וגלדות. למה לא? אם לא עצבות, אז שמחה. וזה בסדר, כי בשביל לצאת מעצבות – תעשה הכל.

אבל, אחרי שהשתחררת מהעצבות – אל תשכח את המציאות. אנחנו בגלות ולא בגאולה. עדיין הכל חסר, ועדיין אין לנו את כל מה שצריך שיהיה לנו. אנחנו לא על המקום שלנו, אלא במצב גרוע מאד, מאד מאד.

ולכן, תנמיך רגע את הווליום. תעצור רגע את הריקודים. ותסתכל לעצמך בעיניים: טוב לך, או שאתה רק עושה כאילו. ובשקט תענה לעצמך את התשובה שכולנו יודעים: לא טוב לנו, ממש לא. אז זה בדיוק הזמן להתאבל. להתגעגע, להפיש, ולא לוותר.

משנכנס אב ממעטים באמצעים שעוזרים לך להיתפס לשמחה חיצונית, ולשכוח את המצב העיקרי שלך. עזוב, תעשה טובה לעצמך, ותניח אותם בצד לכמה ימים. ולא, אל תיפול לעצבות, כי זה גרוע יותר. מה כן? תתאבל: כי אם תתאבל, אם תחפש ותתגעגע – תמצא.

הנסתר של הנסתר

תורת הנסתר שגילה האר"י הקדוש –

היא התורה הכי מסודרת ובהירה, ובאותה מדה – הכי לא ברורה.

הציון של האר"י, הוא הציון הכי ברור והכי מקורי.

אצל רבי שמעון בר יוחאי – אין בכלל גישה לציון האמתי שלו, רק לבניין שמעל. והציון עליו משתמחים הוא בכלל כמה קומות מעל מקום הקבורה. הציונים של בעש"ט ורבינו מוהר"ן מברסלב – עברו טלמלות מצד אחד ושיפוצים מהצד השני. וגם לא תמיד היה גישה אליהם.

לעומת זאת דווקא הציון של האר"י, הוא ממש המצבה שמתחתיה הוא קבור. לא עברו עליו שום טלמלות ושום שינויים. אותו ציון, אותה מצבה, הכי גלוי והכי אותנטי, וגם הכי נגיש. מעולם לא היו מניעות מלהגיע לשם.

ובכל זאת, דווקא לשם באים הכי פחות. במירון, אומן ומעזבון – אין שקט לרגע. כל הזמן באים יהודים להשתטח, להתפלל ואף ללמוד. יש אוהל על הציון, הכנסת אורחים צמודה, ואפילו מלון וקרית. בצפת לעומת זאת, אין אוהל ולא הכנסת אורחים, ומעטים הם הבאים לפקוד את המקום.

כמו כן, ההילולא של הבעש"ט – הוא ביום טוב. ההילולא של רבינו מוהר"ן מברסלב – הוא בחול המועד. ההילולא של רבי שמעון בר יוחאי – הפך בעצמו ליום טוב. ואילו ההילולא של האר"י – הוא בבין המצרים, בתשעת הימים, ואף אחד לא מעלה על דעתו לעשות את זה יום טוב.

האר"י היה סוד, ועודנו סוד.

מתוך כל חלקי התורה שיש לנו – החלק הכי ברור והכי מסודר, הוא כתבי האר"י. במקביל אולי לשישה סדרי משנה, ויד החזקה להרמב"ם. הכל כתוב מסודר, ברור ומבואר. בלי בלגן, ובלי רמזים. דבר דבור על אופנו.

לעומת הגמרא, שאינה קלה להבנה; הוזהר שכל כולו רמזים; ספרי הצדיקים שאין בהם מבנה מסודר בדרך כלל; וספרי רבינו מוהר"ן מברסלב שצריך הרבה להתייגע כדי להבין מה כתוב.

אבל כל אחד יודע את האמת, שאין יותר נסתר מתורתו של האר"י. הכל מסודר, אבל רק לכאורה. כי באמת העין היים הוא הספר הכי לא מסודר שיש, ההתחלה שייכת לסוף, והסוף להתחלה, וכן הלאה (כמבואר בשיחות הר"ן). הכל ברור, אבל רק לכאורה, כי כל מה שכתוב הוא רק גילוי טפה מתוך כיסוי של מפחים (כמבואר בהקדמת מוהר"ן).

יש בזה נס עצום, וגם מסר חשוב.

גילוי של האר"י – משמש כתחנה מרכזית ביותר בפנימיות התורה. אי אפשר בשום אופן לעבור ישירות מהוזהר לספרי החסידות, בלי התחנה החשובה של גילוי הקבלה. אבל זו רק תחנה, וכפי שאמר האר"י בעצמו להבעש"ט, שאילו היה חי עוד שנתיים היה מסיים את הגילוי, אבל לא זכינו והסתלק קודם זמנו.

ולכן, אסור בשום אופן להפוך את זה למשהו בפני עצמו. אם הקבלה היא תורה בפני עצמה – לדעת את כל השמות, הספירות, הפרצופים והעולמות ותו לא – אז האור העצום והנורא הזה, הופך הלילה למשהו יבש, מנותק וקר. מוכרחים לקחת את כל הידיעות הללו ולתרגם אותם לעבודת ה' – להפוך את המשל לנמשל, ולהבין מה באמת קורה בחיים שלך, ומה אתה פועל בכל דבר, כפי שאכן התגלה בספרי החסידות ובתורתו של רבינו.

ההילולא של האר"י הוא בבין המצרים, לומר לך: אני נמצא כאן, כדי שתחפש דרכי את בית המקדש, ולא תחשוב שידיעת הקבלה היא הגאולה. בלעדיה אמנם לא תוכל להגיע לגאולה, אבל אם תסתפק בה, אתה עדיין רחוק מהגאולה. הציון שלו, מסמל אף הוא שאתה רק בדרך ועוד לא הגעת אל המנוחה ואל הנחלה.

היום הזה, הוא הזמן להודות להשם יתברך על האור העצום הזה שירד לעולם, ושנותן לנו תקווה עצומה בתוך הגלות וימי בין המצרים, ויחד עם זה להתעורר לחפש איך להכניס את התורה הזאת לתוך החיים שלנו, על פי ספרי הצדיקים, וכך להגיע לגאולה.

תסתכל לי בעיניים

כמה אנשים אתה פוגש ביום?

ולכמה מהם אתה מוכן או מסוגל – להסתכל להם בעיניים?

אם נעמוד באיזה רחוב, נבחין בדבר פלא. כמשך שעה עוברים ברחוב עשרות או מאות ולפעמים אלפי אנשים. הם עוברים אחד על ידי השני,

לפעמים במרחק סנטימטרים בודדים, ולפעמים אפילו מתחככים זה בזה. ובכל זאת – אף אחד אפילו לא מסתכל על השני.

אתה עובר בכל יום, בסמוך ועל ידי וממול – לאלפי אנשים, ואפילו לא ראית אותם. לא עלה על דעתך להסתכל עליהם ולו לרגע, ואין הכוונה כמובן על מי שאסור להסתכל. איך זה יכול להיות? פשוט מאד – אתה לא מכיר אותם.

מידי פעם, אתה יכול לזהות זיק בעיניים של מישהו, וכשאתה מסתכל אתה מבחין שהוא זיהה מרחוק מישהו שהוא מכיר, ואם גם השני הבחין בו – אתה יכול לראות ממש אור בעיניים. ככה זו, כשמכירים – מסתכלים אחד על השני, ונהיה זיק של אור בעיניים.

* * *

יש מצב גרוע יותר.

לפעמים אתה כן מכיר את פלזני, ודווקא משום כך לא מוכן להסתכל לו בעיניים. ואם הוא יסתכל עליך, אתה תסיט את העיניים ולא תשיב לו מבט. למה, כי אתם מכירים אבל לא למוכת. יש איזה סכסוך, כעס או שנאה. או לפחות אי נעימות.

כשאתה רואה מישהו כזה מרחוק, אתה תעדיף שלא לפגוש בו. פתאום תעבור לצד השני, או תיכנס לרחוב אחר. ואם אין לך ברירה ואתה חייב לעבור לידו – תדאג מן הסתם להוציא מיד את הטלפון, ולעשות עצמך עסוק בשיחה. ובקיצור, תעשה הכל כדי לא לפגוש בו ולהסתכל לו בעיניים.

* * *

וזה בדיוק היחס שלנו לאבינו שבשמים.

לא צריך לפגוש אותו ברחוב, בטח לא בטעות, כי הוא נמצא בכל רחוב, וגם בבית שלנו. ואנחנו גם יודעים שהוא הבחין שאנחנו כאן, ומסתכל עלינו. אבל אנחנו לא מסוגלים להישיר אליו מבט ולהסתכל לו בעיניים.

מן הגנזך

חוצה מגזרים: הגאון הליטאי מתחזק עם המילים של רבי נחמן

לראות את אחד מגדולי רבני הליטאים משורר ניגון עם המילים המעוררות של מייסד חסידות ברסלב אינו דבר נפוץ במיוחד • השבוע זה קרה כשהגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי ביקר במחנות ההשמדה בפולין

מסתבר שהשיר שכבש את העולם החסידי בסערה ועבר גם לז'אנר המזרחי הגיע כעת גם למגזר הליטאי, או יותר נכון – לצמרת המגזר.

במהלך מסע שערך הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי לפולין, הגיע למחנות ההשמדה ושם שורר את הניגון המרטיט ואפילו בהסתרה עם המילים המחזקות של רבינו נחמן מברסלב מתוך הספר 'ליקוטי מוהר"ן'.

הרב אזרחי הוא ראש ישיבת 'עמרת ישראל' בירושלים וחבר מועצת גדולי התורה של 'דגל התורה'. בעבר ביקר ביבנאל עיר ברסלב ודרש בפני בני הקהילה במקום במהלך סעודה שלישית בשבת קודש, הגאון הביע התפעלות עצומה מהנהגתם האצילית של חסידי ברסלב ושיבח את מנהיג הקהילה כבוד קדושת מוהרא"ש (שליט"א) זצ"ל.

(פורסם ע"י 'ברסלב סיטי' ב-ל' אב תשע"ד)

למה? מכל הסיבות שבעולם. קודם כל, לא נעים לך ממנו, שהרי אתה לא צדיק הדור, ובטח יש עליך 'ככה' תיקום. שנית, מי אתה בכלל שתסתכל אליו, האם הוא חבר שלך. ושלישית, אתה עמוק מדי בכדי שיהיה לך זמן לעצור ופשוט להסתכל עליו.

* * *

אם חיפשנו הגדרה מהי גלות – אז הנה היא.

כל זמן שהוא מסתכל עליך, ואתה לא מוכן או לא מסוגל להסתכל אליו בחזרה. לא סתם להסתכל – אלא לתוך העיניים. אתה בגלות. זה גם סימן וגם סיבה וגם הגדרה וכל מה שתרצה. לא להסתכל לו בעיניים – זו גלות זו הגלות.

הרגע שתסכים להסתכל לו חזרה בעיניים – זו הרגע של הגאולה. כי אז תראה כמה אהבה, המלה, רחמים וגעגועים יש באותם עיניים. אפילו לא גרם של ביקורת ושל שיפוט. ויותר מכך, הוא מצפה ומייחל וכוסף ומתגעגע לאותו רגע שתעשה את זה.

וכמוכא בספר 'היכלות' (מובא במשנה ברורה סימן קכה סק"ה) "כי אין לי הנאה בעולם באותה שעה שעניינם נשואות בעיני ועיני בעיניהם, באותה שעה אני אוחז בכסא כבודי בדמות יעקב ומחבקה ומנשקה ומזכיר זכותם וממהר גאולתם. ואם תרצו, זה פסוק: 'כי עין בעין יראו בשוכ ה' ציון'."

וזה מה שאנחנו חולכים לעשות בתשעה באב. העולם נעצר – אין עסקים, אין אוכל ושתיה, ויודע מה – אין אפילו לימוד תורה, ולא תפילין ושאר מצוות. יש רק דבר אחד: שב על הריצפה – ותרים עיניים למטה. תן, תן לעיניים שלכם להיפגש. והרגע שלאחר מכן – כבר יהיה משהו אחר לגמרי.

דע מה שתשיב' – תשובות ל'מקורב' המרי'

❖ לימוד תורה במשנת ברסלב – פרק ד ❖

ה. יש מושג של תורה שנהפכת לסם המות, שעליה אמרו חז"ל⁷ 'לא זכה, נעשית לו סם המות', ושם מדובר על תורה בלא יראת שמים. ואין זה דבר פשוט כלל לזכות לתורה יחד עם יראת שמים, ואפילו רבא היה צריך להזהיר את תלמידיו 'במטותא מינייכו לא תירתון תרתי גיהנם', ופירש רש"י: 'להיות יגעים ועמלים בתורה בעולם הזה ולא תקיימוה, ותירשו גיהנם כמותכם, ובחייכם לא נהניתם בעולמכם'. והגר"א כתב⁸ שהתורה לנפש היא כמו מטר היורד על הארץ שמצמיח מה שיש בארץ, וכן בתורה, אם לבו טוב ויש לו מידות טובות ויראת שמים, התורה תגדיל את יראתו, ואם יש בלבו פסולת, התורה תצמיח אותה חם ושלוש, וזהו 'לא זכה נעשית לו סם המות'. ולכן 'צריך אחר הלימוד לבער הפסולת ממנו, ביראת הטא ומעשים טובים'. ובבית מדרשם של גדולי החסידות ואחריהם גדולי המוסר מקובל שבדורות שלנו לא כ"כ פשוט להינצל מזה. וראה עוד תורה י"ב בליקו"מ אות א' שכתב 'שבגלות הזה, על פי הרוב הלומדים אינם הגונים', ועיי"ש שמבאר מהיכן נמשך הדבר. זה דבר שלא פשוט לומר אותו, אבל מי שמתבונן סביבו ובעיקר בתוך עצמו יכול לראות זאת, כיצד מתורה בלבד לא ניתן לצמוח באמת בדורות שלנו. וידוע מה שאמר הח"ה שגם מתנגדי המוסר מודים כבר בדורו שאי אפשר בלי מוסר, ואמר על ישיבה אחת שאם לא לומדים בה מוסר, אזי כל הלימוד שלהם לא שווה 'שמעק מבק'.

כמוכן שיש עוד הרבה מה להרחיב בסוגיות אלו של היחס בין תלמוד תורה לשאר חלקי העבודה, ונגענו כאן רק בטיפה מן הים ממה שנכתב בזה, אולם הדברים כבר מספיקים לנו בכדי להכין שאי אפשר להסתפק בחיזוק בלימוד התורה בלבד ולחשוב שמה כבר נגיע ממילא לכל המעלות, משום שמעלת הלימוד עצמה תלויה בהרבה דברים יסודיים אחרים, וגם כל מעלת הלימוד תלויה בכך שהוא מביא לידי אותם דברים, כך שהדברים תלויים זה בזה בקשר הדוק ולא ניתן להפרידם.

דבר זה עמד לנגד עיניהם של אבות החסידות ואחריהם בעלי המוסר, שידעו מתוך דברי חז"ל וגם ראו מתוך הנסיון שמלימוד התורה בלבד לא בהכרח צומחים בדרך המובילה לשלימות, ולכן שמו דגש על ענינים נוספים בעבודת ה' שמעמידים את לימוד התורה באור הנכון.

והנה אם נתבונן בגישה הנהוגה היום בחלק ממקומות התורה, נמצא כי הנושאים שדיברו עליהם גדולי החסידות והמוסר לא תופסים מקום חשוב כל כך על פי רוב, ובאופן כללי ניתנת הדגשה גדולה לערך לימוד התורה, הרבה מעבר לשאר הנושאים, באופן שמעמידים את לימוד התורה לעיקר ואת שאר הנושאים לטפלים. ולאור הדברים האמורים יש בהחלט מקום להתבונן האם זו אכן הדרך הרצויה, ואם אין כאן מה לשפר.

ג. על דרך זו, מצאנו בכמה מקומות, שיתכן שאדם יזכה לאהבת תורה, אבל ישכח מנותן התורה, והמהר"ל¹ האריך בזה וכתב שפעמים דווקא האהבה לתורה תשכח ממנו את אהבת נותן התורה, כאשר לא נותן את תשומת לבו להגיע מתוך לימודו לאהבת נותן התורה, וזה נקרא ש'לא בירכו בתורה תחילה', היינו שלקחו את התורה בלי סיבתה. עיין שם בדבריו. וראה גם בב"ח או"ח סימן מז בענין זה.

ובחקדמת השל"ה הקדוש² כתב כי 'לא יכול אדם לבא לכתר תורה אם לא יהיה לו הכנה ביראת הטא, שנפשו חשקה בדביקות ה' יתברך, ולב טהור לו הושק ומתאוה להדביקות', ורק על ידי זה בא מהתלמוד למעשה³.

ד. יש גם הרבה מקורות שעיקר מעלות התורה שנאמרו בחז"ל, נאמרו על העוסק בתורה לשמה, כמבואר באבות פ"ז המעלות הרבות של העוסק בתורה לשמה, וכתב המהר"ל שם כי חז"ל מנו שם את מעלות התורה, ומה שאמר 'לשמה' דווקא, היינו 'כי כאשר למד תורה לשמה יש לו מעלת התורה שהרי הוא לומד לשמה... וכל המעלות אשר זכר כאן הם מפני עצם מעלת התורה, ומעתה אם לימודו בתורה לשמה, יש לאדם המעלה אשר ראויה לתורה עצמה, אבל אם אין לימודו לשמה אין לו המעלה שראוי אל התורה עצמה שהרי אין לימודו לשמה'.

ובאור החיים ריש פרשת בחוקותי⁴ כתב על לימוד שלא לשמה אלא להתכבד: 'לא שיש רצון הבורא בלימוד זה, אלא לתכלית היוצא ממנו שיבא ללמוד לשמה, ותורה זו אין בסגולתה להציל מיצר הרע בבוא עבירה לידו⁵. והמעייין במאמרי חז"ל שהביא בנפש החיים שער ד' על מעלות התורה, יראה שברוב המקומות הודגש שמדובר על העוסק בתורה לשמה⁶.

¹ בהקדמה לספרו תפארת ישראל.

² אות ב'.

³ ובספר נועם אלימלך (ליקוטי שושנה בסוף הספר) כתב: 'זהו העוסק בתורה בלבד (דומה כמו שאין לו אלוה), דעל ידי עסק התורה זוכה אדם לבא אל הדביקות ולהתעוררות רחמים, ואם עוסק בתורה לבד פירוש בלא דביקות כי אם שלומד תורה, בודאי הוא מחמת מעשיו המקולקלין וזהו דומה כמו שאין לו אלוה כיון שאין לו דביקות בהבורא יתברך שמו אלא בתורה'.

וראה בתיקוני זוהר (דף ו, א) שכתב במפורש דהא דתלמוד מביא לידי מעשה הוא רק כשיודע מי ברא את התורה ונתנה לנו, אך אם אינו מכיר את נותן התורה ואין לו אהבה ויראה כלפיו, עליו נאמר במשנה 'לא עם הארץ חסיד ולא בור ירא הטא'.

⁴ ויקרא כו, יג, וכן כתב עוד שם בפסוק יד.

⁵ וכ"כ בפשיטות הגרא"מ שך ז"ל בהקדמת ספר אבי עזרי מהדורא תליתאה, דתורה שלא לשמה אינה יכולה להציל את הלומד מפחיתויות כמו קנאה תאוה וכבוד, דרק בלומד תורה כצורתה לשמה נאמר שזוכה לדברים הרבה וביניהם שמרחתו מן הטא. וראה עוד בענין זה בספר דרופתקי דאורייתא ח"ג סימן מז.

⁶ וראה עוד להלן מה שנכתוב בקצרה על תורה לשמה ושלא לשמה לדעת הנפש החיים.

⁷ יומא עב, ב.

⁸ בפירושו למשלי ימ, ט, ושם כד, לא.

קו' ז'זיכ' הישיבות - ברסלב
בני התורה המקורבים
לאורו של רביה"ק
מוהר"ן מברסלב זיע"א
077-31-40-331

שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת הגליון הנפלא 'הקבצו'.
שלוחה: 3	1 - לשיעורים ונכסים שנמסרו למקורבים. 0 - שיעורי הרב ישראל מאיר גלינסקי שליט"א.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשארת הודעה למאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - 'חבורת תמימי דרך'. 4 - למענה וייעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. הרב שרגא זילברמן: 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 415 - שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוהרא"ש. 7 - הזוה"ק בלשה"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בזוה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חברותות ברחבי הארץ. 2 - להשארת הודעה לביקוש שיעור או חברותא.
שלוחה: 8	1 - קוי תוכן נוספים (מרכזיית: ברסלב \ פנימיות התורה \ האמונה). 2 - שירי ברסלב. 314 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בניגון.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות.

ואמנם ישנם כל מיני סיבות להדגשה היתירה הזו, וביניהם העובדה שבדורנו שולמת החיצוניות, וקשה להנך צעירים לנושאים שקשורים לעבודת ה' פנימית, וקל יותר ליצור התלהבות ואף תחושת הצלחה ומצויינות בקשר ללימוד התורה ולהישגים מורגשים של למדנות וידענות, ובכך גם ליצור תחרות ואוירה שדוחפת להצלחה בחלק של הלימוד. אולם יחד עם זה, להדגשה היתירה הזו עלול להיות מחיר כבד, שאדם יתפתח מאד בחלק של הלימוד, ואילו שאר חלקי העבודה יתפסו אצלו מקום מצומק, ויווצר יחס לא נכון בין חלק הלימוד לשאר חלקי עבודת ה'. וגם האופן של 'לימוד התורה' עצמו עלול להיות שלא בצורה הראויה של שאיפה לזכות לקרבת ה' על ידי לימוד תורתו, אלא עלול להיחפך לשאיפה למצויינות ומצולחות, בעיני החברה ובעיני עצמו. ואני כבר לא מדבר על אלו שאינם עומדים ביעדים הלימודיים של המסגרות, שעלולים לאבד גם את כל יהדותם, משום שחינכו אותם שהיהדות עומדת על דבר אחד בלבד, והדבר הזה הוא 'הצלחה בלימוד' לפי אמות המידה המקובלות⁹. וגם אם נניח שזו הדרך הרצויה בחינוך הדור הצעיר, הרי בודאי לא יתכן להישאר בזה כל החיים, וצריך למצוא את הדרך איך להתקדם הלאה ולא להישאר תקועים כל החיים בתפיסה הזו.

ולאור זאת נבין מדוע כאשר מוהר"ן ז"ל מדבר על לימוד תורה, הוא תמיד מדבר על לימוד תורה בתוך המסגרת הכללית של עבודת ה', ומלמד כיצד התורה תצמיח את הפירות הרצויים. וזהו ההסבר לכך שבתורת מוהר"ן אין 'בלעדיות' לנושא של תורה, והתפיסה של 'נאר תורה' לא תקפה שם, שכן לימוד התורה עם כל השיבות ומרכזיותו חייב להשתלב במערכת הנושאים האחרים של עבודת ה'. התורה היא מקור החיים, אבל הוא מקור שהיחב להצמיח פירות, וצריך לכוון את כל המערכת של הלימוד למקום הזה, אהרת זו סמייה מהמטרה¹⁰.

המשך אי"ה בשבוע הבא.

אמר רבינו הקדוש: "רציתי שהענין שלי יתפשט בלבבות האנשים המתמידים בעבודתם כאנשי ליטא"!!

(שינוי שרפי קודש ז"ב, סימן נז"ר)

עלון 'המקורבים' ©

ליצירת קשר, לתרומות, להצנחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331
 והשאירו הודעה בשלוחה: 72 או לאימייל:
E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11818 (בכל האופנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך המל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הנ"ל בשלוחה 72 על סך התרומה, ושחיא מיועדת לעלון זה) תזכו למצוות!

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדוויים, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

⁹ דבר שאינו נכון כלל, כי כל יהודי יש לו חלק בתורה ויכול להתחבר לתורה, אם רק יזכה ללמוד לפי דרכו ולא יחפש דווקא להצלחה במה שנחשב בחברה להצלחה.

¹⁰ מוהר"ן בכמה מקומות מתייחס לכך שלימוד שלא בצורתו הנכונה עלול להביא לתוצאות הפוכות כדברי חז"ל שהבאנו לא זכה - סם המות, וכדברי הגר"א שהתורה עלולה לגדל את מידותיו הרעות. וכגון בליקוטי מוהר"ן קמא י"ב וכ"ח מדבר על תורה שלא מצמיחה פירות והתקדמות בשאר תחומי עבודת ה', שנובעת מכך שיונקים את התורה ממקורות שאינם מוזכרים, ותורה זו גורמת לאותם תלמידי חכמים לחלוק על תלמידי חכמים אמיתיים צדיקים ויראי ה'. ובמקום אחר (שם ר"ד) כתב: 'דע שאם הלימוד כהונג, בודאי אין לו [למלאך המות] שום כח [ושליטה עליו], אבל אם אין הלימוד כראוי, בפרט לימוד גמרא אם אין הלמוד כראוי, אזי הוא מקבל יותר כח מהלימוד, כי 'תלמוד' בגימטריא אותיות של שמה ליליית. על כן יש כח בלמוד התלמוד או להכניע אותה, או להיפך חס ושלום'.

וראה עוד בדברי הרמח"ל בספר אדיר במרום (מאמר 'למגור מלין דקשומ') על תורה שלא מביאה למעשה שגורמת לחורבן בעולמות העליונים ולירידת שפע התורה לחיצונים, בבחינת הפגם של זרע לבטלה, כי מתעוררים אורות למעלה אבל לא יורדים למקומם הנכון.

המקורבים

גליון שבועי לחניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאודן שלי רביה"ק מזהר"ן מברסלב זיע"א